

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Petra Průchy a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Jaroslava Vlašína v právní věci žalobce: **Ing. F. F.**, zastoupeného Mgr. Hanou Zahálkovou, advokátkou se sídlem Příkop 4, Brno, proti žalované: **Městská správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Veveří 5, Brno, proti rozhodnutí žalované ze dne 18. 3. 2010, č.j. 47002/220-9015-60/10-112-10/M, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 27. 10. 2010, č. j. 36 Ad 8/2010 - 15,

takto:

I. V řízení **se pokračuje**.

II. Usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 27. 10. 2010, č. j. 36 Ad 8/2010 - 15, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Rozhodnutím ze dne 18. 3. 2010, č.j. 47002/220-9015-60/10-112-10/M žalovaná jako správní orgán příslušný k rozhodování o prominutí penále cestou odstranění tvrdosti zákona podle ust. § 104ch odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, rozhodla na základě žádosti žalobce tak, že žádosti o prominutí penále se nevyhovuje.

V žalobě žalobce zejména namítal, že žalovaná překročila zákonem stanovené meze správního uvážení a její rozhodnutí je nepřezkoumatelné z důvodu absence jakéhokoliv odůvodnění. Žalobce poukázal na přípustnost soudního přezkumu u obdobného rozhodnutí o prominutí daně. Postupem žalované bylo porušeno jeho právo na účinný právní prostředek nápravy před národním orgánem ve smyslu čl. 13 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod ve vztahu k ochraně vlastnických práv občana zaručených čl. 1 Dodatkového protokolu k této úmluvě.

Krajský soud v Brně usnesením ze dne 27. 10. 2010, č. j. 36 Ad 8/2010 - 15, žalobu odmítl a současně vyslovil, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Konstatoval, že podle ustanovení § 104e zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, je ze soudního přezkumu vyloučeno rozhodnutí o prominutí penále. Poukázal na ustanovení § 68 odst. písm. e) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále též „s. ř. s."), podle něhož jsou ze soudního přezkumu vyloučena rozhodnutí správního orgánu, jejichž přezkoumání s. ř. s. nebo zvláštní zákon vylučuje. S odkazem na uvedená ustanovení obou právních předpisů krajský soud rozhodl o odmítnutí žaloby podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

Proti tomuto usnesení podal žalobce včas kasační stížnost, v níž mimo jiné uvedl, že je napadá v plném rozsahu a navrhuje jeho zrušení. Stěžovatel poukázal na čl. 36 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, který ukládá povinnost šetřit při používání ustanovení o mezích základních práv a svobod jejich podstatu a smysl. Dále pak namítal, že kompetenční výluky nelze interpretovat extenzivně, nýbrž restriktivně. Na podporu námitek odkázal na usnesení Ústavního soudu sp. zn. III ÚS 103/06 a poukázal na to, že obdobné rozhodnutí o neprominutí daňového penále podléhají ve správním soudnictví přezkoumání soudem. Krajský soud však v napadeném usnesení v rozporu s čl. 36 odst. 2 Listiny základních práv a svobod aplikoval k tíži žalobce ustanovení § 104e zákona č. 582/1991 Sb. a § 68 písm. e) s. ř. s.

Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti odkázala na její vyjádření k žalobě.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení v souladu s § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil v kasační stížnosti. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Nejvyšší správní soud v obdobné věci usnesením ze dne 21. 9. 2010 č. j. 4 Ads 6/ 2010 - 36 řízení přerušil a předložil věc podle § 64 odst. 3 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů, ve spojení s čl. 95 odst. 2 Ústavy České republiky, Ústavnímu soudu s návrhem návrh na zrušení ustanovení § 104e písm. b) zákona č. 582/1991 Sb. pro jeho rozpor s čl. 36 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. Probíhalo tak jiné řízení, jehož výsledek mohl mít vliv na postup soudu v této věci i na rozhodnutí soudu o věci samé, a proto bylo podle § 48 odst. 2 písm. f) s. ř. s. řízení přerušeno.

Ústavní soud nálezem ze dne 31. 5. 2011, sp. zn. Pl. ÚS 46/10, na jehož úplné znění zdejší soud pro stručnost odkazuje, ustanovení § 104e písm. b) zákona č. 582/1991 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení zrušil dnem vyhlášení tohoto nálezu ve Sbírce zákonů.

Poněvadž odpadla překážka, pro kterou Nejvyšší správní soud řízení přerušil, v řízení se pokračuje.

Krajský soud v Brně napadené usnesení opřel o ustanovení § 104e písm. b) zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, dle něhož je ze soudního přezkumu vyloučeno rozhodnutí o prominutí penále. Jak však již bylo výše předznamenáno, toto ustanovení Ústavní soud zrušil dnem vyhlášení uvedeného nálezu ve Sbírce zákonů.

Ve svém rozhodnutí vyšel Ústavní soud zejména ze srovnání institutů rozhodnutí správce daně o prominutí daně či jejího příslušenství u níž právní závěr Ústavního soudu (zejména pak v nálezu sp. zn. III. ÚS 2556/07) vyústil souladně s judikaturou správních soudů ve prospěch soudního přezkumu těchto rozhodnutí a dále rozhodnutí orgánů sociálního zabezpečení o prominutí penále za nezaplacení pojistného na sociální zabezpečení, kdy Ústavní soud přisvědčil stanovisku zákonodárce o jejich analogické povaze.

Ústavní soud tak dospěl k závěru, že je-li u právního institutu prominutí penále za nezaplacení pojistného na sociální zabezpečení – na rozdíl od situace u právního institutu prominutí daně a jejího příslušenství – v případě ustanovení § 104e písm. b) zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, dána výslovná zákonná překážka soudního přezkumu, tak naznačená analogie – na rozdíl od postupu obsaženého v nálezu sp. zn. III. ÚS 2556/07 – nemůže vést pouze k ústavně konformní interpretaci relevantního jednoduchého práva, nýbrž nutně ústí v derogační závěr v důsledku rozporu ustanovení § 104e písm. b) zákona č. 582/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů, s čl. 36 odst. 2 Listiny.

Ústavní soud připomněl, že předmětem soudního přezkumu rozhodnutí o prominutí penále za nezaplacení pojistného na sociální zabezpečení není meritum věci; je jím toliko dodržení mezí správního uvážení, je jím ochrana řádného procesu a vyloučení svévole v rozhodování, čili garance práva na řádný proces, i když v těchto případech hmotné subjektivní právo na poskytnutí posuzované úlevy (prominutí penále) dáno není.

Je tak třeba přisvědčit kasační námitce stěžovatele, že usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 27. 10. 2010, č. j. 36 Ad 8/2010 – 15 je v rozporu s čl. 36 odst. 2 Listiny základních práv a svobod.

Výše uvedený nález Ústavního soudu byl vyhlášen v částce 63, ročníku 2011, Sbírky zákonů České republiky pod č. 177, která byla publikována (rozeslána) dne 29. 6. 2011. Od tohoto data je tedy ustanovení § 104e písm. b) zákona č. 582/1991 Sb., zrušeno a nelze podle něj již postupovat. Nic tedy nebrání soudnímu přezkumu rozhodnutí žalované ze dne 18. 3. 2010, č.j. 47002/220-9015-60/10-112-10/M.

Nejvyšší správní soud proto s ohledem na výše uvedené kasační stížností napadené usnesení Krajského soudu v Brně zrušil a věc tomuto soudu vrátil k dalšímu řízení.

V dalším řízení tak bude na krajském soudu, aby se vypořádal s žalobními námitkami stěžovatele a rozhodnutí žalované přezkoumal. Bude se tedy zabývat především tím, zda žalovaná postupovala v souladu § 1 vyhlášky č. 161/1998 Sb., o promíjení penále správami sociálního zabezpečení a zda nedošlo ze strany žalované k překročení zákonem stanovených mezí správního uvážení nebo jeho zneužití (§ 78 odst. 1 s. ř. s). Nejvyšší správní soud v této souvislosti poukazuje na usnesení rozšířeného senátu ze dne 23. 3. 2005, č. j. 6 A 25/2002 - 42 publikované pod č. Sb. NSS 906/2006, podle kterého *každé správní uvážení má své meze, vyplývající v prvé řadě z ústavních principů zákazu libovůle, principu rovnosti, zákazu diskriminace, příkazu zachovávat lidskou důstojnost, principu proporcionality atd. Dodržení těchto mezí podléhá soudnímu přezkumu.* Správní uvážení správního orgánu tedy musí být v mezích stanovených zákonem a musejí při něm být řádně vyhodnoceny veškeré okolnosti případu, což je vhodné v projednávané věci obzvláště zdůraznit. Nejvyšší správní soud dodává, že soud ve správním soudnictví není oprávněn zasahovat do

správního uvážení, měnit je či je nahrazovat vlastním, neboť není další instancí v rámci správního řízení, ale právě a pouze soudem vykonávajícím přezkum.

Zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, je krajský soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.). V novém rozhodnutí pak Krajský soud v Brně podle § 110 odst. 2 věty první s. ř. s. rozhodne i o náhradě nákladů řízení o této kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. července 2011

JUDr. Petr Průcha
předseda senátu